

Standardy ochrony małoletnich w codziennej pracy

Nauczyciele / pedagodzy · Czas warsztatu prowadzonego: 60 minut

Cel: Prawidłowo zareagować na sygnał krzywdzenia, znać granice poufności i odróżnić pomoc od samodzielnego prowadzenia postępowania.

Nie pozyskuj od uczestników autentycznych relacji o krzywdzeniu. Czas warsztatu jest rozplanowany na zadania i wymaga udziału prowadzącego. Ten materiał nie jest certyfikatem ukończenia ani opinią prawną. Przykłady są fikcyjne.

Scenariusz zajęć — 60 minut

1. **10 min** — Czym są standardy i kogo dotyczą
2. **12 min** — Pierwszy kontakt z dzieckiem
3. **14 min** — Interwencja i odpowiedzialność
4. **12 min** — Dokumentacja i poufność
5. **12 min** — Wdrożenie i regularny przegląd

Rezultat uczestników: Mapa zgłoszenia bez danych osobowych, przegląd dostępności standardów i checklista wdrożenia.

Materiały i organizacja: konspekt, kartki, długopisy, neutralne opisy sytuacji, tablica. Ustal zasady szacunku i możliwości odstępiania od ćwiczenia. Nie pobieraj autentycznych danych uczestników.

Czym są standardy i kogo dotyczą

Standardy ochrony małoletnich określają między innymi bezpieczne relacje, zabronione zachowania, procedury interwencji, odpowiedzialne role, przeglądy i zasady udostępniania informacji. Art. 22b–22c odpowiedniej ustawy wyznacza ramy; zakres zastosowania wymaga oceny konkretnej działalności. Placówka powinna posiadać treść dostępną personelowi oraz wersję zrozumiałą dla dzieci. Sama publikacja pliku nie dowodzi znajomości procedury.

Ćwiczenie / polecenie

Sprawdź na fikcyjnym przykładzie, czy każdy członek zespołu wskaże aktualne miejsce przechowywania i drogę zgłoszenia.

Notatki prowadzącego:

Pierwszy kontakt z dzieckiem

Gdy dziecko przekazuje niepokojący sygnał, zadaniem nauczyciela jest zapewnić spokojną i bezpieczną reakcję, wysłuchać bez oceniania, nie zadawać sugestywnych pytań i nie obiecywać absolutnej tajemnicy. Należy wyjaśnić, że informacje mogą trafić do osób odpowiedzialnych za jego bezpieczeństwo. Nie wolno organizować konfrontacji dziecka ze wskazaną osobą ani prowadzić „przesłuchania” na własną rękę.

Ćwiczenie / polecenie

W parach przećwicz trzy zdania bezpiecznej odpowiedzi do fikcyjnego zgłoszenia. Bez odgrywania roli pokrzywdzonego dziecka.

Notatki prowadzącego:

Interwencja i odpowiedzialność

Dalsze postępowanie wynika ze standardów i przepisów, w tym ewentualnego powiadomienia właściwych służb lub sądu. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia należy wezwać 112. Personel powinien znać rolę osoby koordynującej ochronę małoletnich oraz zastępstwo, a także wiedzieć, jak przekazać zgłoszenie bez udostępniania go całej kadrze.

Ćwiczenie / polecenie

Na neutralnej mapie procesu zaznacz odbiorcę zgłoszenia, zastępstwo i kanał pilnego alarmowania.

Notatki prowadzącego:

Dokumentacja i poufność

Zapis powinien obejmować informacje niezbędne, być rzetelny i chroniony zgodnie z zasadami placówki. Nie wprowadzaj danych osobowych dzieci, informacji o przestępstwie ani treści interwencyjnych do DSS. Rozdziel zadania organizacyjne (np. przegląd standardów) od dokumentacji konkretnej sytuacji. Udostępnianie szczegółów osobom postronnym może wtórnie skrzywdzić dziecko.

Ćwiczenie / polecenie

Porównaj dwie fikcyjne notatki: emocjonalną z domysłami i neutralną, opartą na obserwacji.

Notatki prowadzącego:

Wdrożenie i regularny przegląd

Dobre wdrożenie wymaga aktualnych dokumentów, zrozumiałej informacji dla uczniów, przeszkolonego personelu, dostępności zgłoszeń i cyklicznej weryfikacji skuteczności. Sam quiz e-learningowy nie potwierdza umiejętności prowadzenia interwencji. Należy identyfikować bariery związane z językiem, niepełnosprawnością lub wiekiem, a prowadzący powinien umożliwiać udział bez ujawniania osobistych historii.

Ćwiczenie / polecenie

Zaprojektuj dostępny plakat „gdzie uzyskam pomoc” z trzema kanałami, bez danych osób prywatnych.

Notatki prowadzącego:

Praca na przypadkach

STUDIUM PRZYPADKU 1

Uczeń prosi o tajemnicę

Uczeń mówi nauczycielowi, że boi się powrotu do domu i prosi, aby nikomu nic nie mówił.

Jaka odpowiedź jest właściwa?

1. Obietnica pełnej tajemnicy
2. Spokojne wysłuchanie, wyjaśnienie granic poufności, uruchomienie procedury
3. Publiczne opisanie sprawy

Omówienie dla prowadzącego: Trzeba chronić ucznia i działać w granicach kompetencji.

STUDIUM PRZYPADKU 2

Wszyscy mają wiedzieć

Pracownik proponuje wysłanie na grupę personelu dokładnego opisu podejrzenia krzywdzenia wraz z danymi dziecka.

Co robić?

1. Zgodzić się dla szybkości
2. Przekazać niezbędne informacje wyłącznie uprawnionym osobom przewidzianym procedurą
3. Opublikować na stronie

Omówienie dla prowadzącego: Dane wrażliwe i treści interwencyjne wymagają szczególnej ochrony.

Pytania kontrolne i klucz dla prowadzącego

1. Standardy przewidują...

Możliwe odpowiedzi: Tylko plakat / Zasady relacji, interwencji, odpowiedzialność i przegląd / Jedną nazwę pliku

Klucz: Zasady relacji, interwencji, odpowiedzialność i przegląd. Art. 22c wskazuje istotne elementy standardów.

2. Po pierwszym sygnale nauczyciel powinien...

Możliwe odpowiedzi: Wysłuchać spokojnie i zastosować procedurę / Przesłuchać dziecko wielokrotnie / Zorganizować konfrontację

Klucz: Wysłuchać spokojnie i zastosować procedurę. Rola nauczyciela różni się od roli organów prowadzących postępowanie.

3. Czy można obiecać bezwarunkową tajemnicę?

Możliwe odpowiedzi: Tak / Nie

Klucz: Nie. Należy wyjaśnić konieczność ochrony dziecka i przepływu informacji.

4. Do DSS wolno wpisać...

Możliwe odpowiedzi: Nazwisko ucznia zgłaszającego / Abstrakcyjny status przeglądu standardów / Szczegóły przemocy

Klucz: Abstrakcyjny status przeglądu standardów. DSS ma charakter organizacyjny.

5. W nagłym zagrożeniu życia...

Możliwe odpowiedzi: Wzywamy 112 / Czekamy na miesięczny przegląd

Klucz: Wzywamy 112. Wezwanie służb ma pierwszeństwo.

6. Dostępna wersja standardów powinna być...

Możliwe odpowiedzi: Zrozumiała dla dzieci / Tylko prawnicza

Klucz: Zrozumiała dla dzieci. Zrozumiała komunikacja jest częścią ochrony.

Plan zastosowania w placówce

Mapa zgłoszenia bez danych osobowych, przegląd dostępności standardów i checklista wdrożenia.

Dokumentację osobową i opis rzeczywistego zdarzenia prowadzi się poza DSS w uprawnionych systemach placówki. Sprawdź aktualność procedur oraz rozdział obowiązek prawny od dobrej praktyki.

Źródła do weryfikacji

- Standardy ochrony dzieci — wytyczne Ministerstwa Sprawiedliwości
- MEN: Wiedza moją Tarczą — materiały z 8.10.2026
- Numer alarmowy 112 — informacje rządowe

Autorski materiał edukacyjny Fundacji WHITE-RED · aktualizacja redakcyjna 12.10.2026 · W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dzwoń 112. Fundacja WHITE-RED